

KURIKULUM MEĐUPREDMETNE TEME UČITI KAKO UČITI ZA OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE

A. SVRHA I OPIS MEĐUPREDMETNE TEME

Svijet u kojem živimo mijenja se velikom brzinom. Znanstveni, tehnološki i društveni razvoj iz dana u dan pred nas postavlja nove izazove koji zahtijevaju nova znanja, vještine i vrijednosti. Brzina promjena djeluje na kvalitetu našega osobnog, društvenog i profesionalnog života što nas potiče na neprestano učenje i prilagodbu. Iako je teško predvidjeti kako će izgledati naš život u budućnosti, izvjesno je da će napredak pojedinog društva ovisiti o sposobnostima svih njegovih članova, posebno starijih, u praćenju promjena. Osobito je snažan utjecaj znanstvenih i tehnoloških promjena na globalno gospodarstvo, u kojem se sve brže stvaraju novi poslovi i profesije utemeljene na učinkovitoj uporabi znanja. Brz tehnološki napredak donosi i duboke društvene promjene, obilježene sve intenzivnijim korištenjem informacijsko-komunikacijskim tehnologijama u radnom okružju i u životu pojedinca. Stoga profesionalne kompetencije sve više uključuju i sposobnost timskog rada, suradnje s osobama različitih zanimanja i rada u multikulturalnom okružju te cjeloživotno učenje.

Intenzivne promjene usmjerene prema sve većoj ulozi znanja u globalnom društvu u središte stavljaju proces učenja, mijenjaju ulogu učitelja i obrazovnog sustava koji učenicima treba pružati podršku pri stjecanju onih kompetencija koje će im omogućiti uspješan profesionalni i osobni život. Učenje i poučavanje u školama usmjereno je na razvoj specifičnih kompetencija opisanih u kurikulumima pojedinih predmeta, ali i općih kompetencija koje prožimaju učenje i poučavanje različitih odgojno-obrazovnih područja i svih predmeta. One su spoj znanja, vještina, uvjerenja i stavova koji su transdisciplinarni i primjenjivi u različitim situacijama. Učiti kako učiti jedna je od takvih kompetencija koja omogućuje cjeloživotno učenje u različitim okružjima. Ona obuhvaća sposobnost organiziranja i reguliranja svojeg učenja, pojedinačno i u skupinama. Uključuje sposobnost učinkovitog upravljanja svojim učenjem, rješavanja problema, usvajanja, obrade i vrednovanja informacija i njihova integriranja u smislene cjeline novog znanja i vještina koje su primjenjive u različitim situacijama – kod kuće, na poslu, u obrazovanju i usavršavanju. U svojoj osnovi Učiti kako učiti znatno pridonosi cjeloživotnom učenju i upravljanju obrazovnim i profesionalnim putem pojedinca.

Svrha je uvođenja međupredmetne teme Učiti kako učiti omogućiti učenicima da razviju znanja i vještine upravljanja svojim učenjem i primjene odgovarajućih strategija u različitim situacijama učenja u formalnom, neformalnom i informalnom okružju. Ta će im kompetencija omogućiti da usvoje znanja i vještine koje će moći uspješno primjenjivati u kasnijem osobnom i profesionalnom razvoju u kontekstu cjeloživotnog učenja.

Proces učenja središnji je proces u školi i cilj svih aktivnosti poučavanja. Zbog toga se kompetencija Učiti kako učiti razvija na svakome nastavnom satu te u svim izvannastavnim aktivnostima. Međutim, različita područja učenja zahtijevaju ponešto različite pristupe učenju, pa nastava u pojedinim predmetima pruža mogućnosti za razvoj različitih aspekata te kompetencije. U svim područjima učenja važno je da učenici dobiju priliku samostalno odabirati neke aktivnosti i sadržaje učenja te svoj pristup učenju. Sustavno razvijajući tu kompetenciju u različitim područjima, učenici stječu vještine samostalnog učenja, upoznaju sebe kao učenika, uče postavljati svoje ciljeve učenja i upravljati procesima učenja, emocijama i motivacijom te vrednovati ono što su naučili. Bolje i lakše povezuju znanja iz različitih područja u strukture znanja koje mogu uspješno primjenjivati u različitim situacijama. Time se postiže proaktivan odnos prema učenju – učenici postaju njegovi aktivni sudionici i kreatori te se povećava intrinzična motivacija koja je u osnovi samoreguliranog učenja. Ono u čemu su učenici uspješni, vole raditi i češće rade. Tako učenje i znanje ugrađuju u svoj sustav vrijednosti jer vide njihovu svrhu te ih povezuju s osobnim i profesionalnim razvojem i svojom ulogom kompetentnih građana.

Ostvarivanje očekivanja u ovoj međupredmetnoj temi u velikoj mjeri ovisi o osobinama samih učenika, njihovu sazrijevanju i spremnosti da prihvate odgovornost za svoje učenje. Zbog toga je uloga učitelja i suradnja s drugim odgojno-obrazovnim radnicima, roditeljima i skrbnicima (u daljnjem tekstu roditeljima) ključna, prije svega u stvaranju okružja koje će učenicima davati najbolji poticaj za razvoj kompetencije.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnog ishoda,

opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA MEĐUPREDMETNE TEME UČITI KAKO UČITI

Osnovni je odgojno-obrazovni cilj učenja i poučavanja međupredmetne teme Učiti kako učiti u učenika razviti aktivan pristup učenju i pozitivan stav prema učenju, te ga osposobiti za primjenu stečenog znanja i vještina u različitim situacijama i kontekstima. Taj osnovni cilj razložen je u nekoliko podciljeva:

1. Učenik se koristi različitim strategijama učenja i upravljanja informacijama koje su temelj za razvoj ostalih vrsta pismenosti te za kritički i kreativni pristup rješavanju problema.
2. Učenik upravlja svojim učenjem tako što postavlja ciljeve učenja, planira i odabire pristup učenju te prati, prilagođava i samovrednuje proces i rezultate učenja.
3. Učenik prepoznaje vrijednost učenja i pokazuje interes za učenje, prepoznaje svoje motive za učenje, razumije i regulira svoje emocije tako da potiču učenje te razvija pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.
4. Učenik stvara prikladno fizičko i socijalno okruženje koje poticajno djeluje na učenje i podržava ga.

C. STRUKTURA – DOMENE KURIKULUMA MEĐUPREDMETNE TEME UČITI KAKO UČITI

Učenici će biti uspješni u učenju ako su u središtu svih aktivnosti učenja i poučavanja u školi. Uspješan proces učenja odvija se u međuodnosu kognitivnih i metakognitivnih procesa, motivacije i emocija i omogućuje učenicima da napreduju u preuzimanju odgovornosti i kontrole nad svojim učenjem. Uspješni učenici imaju pozitivnu sliku o sebi, prepoznaju vrijednost učenja u svojem životu i svoje interese za pojedina područja učenja. Oni usvajaju strategije koje im omogućuju uspješno upravljanje informacijama, rješavanje problema te razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja. Postavljaju visoke, ali dostižne ciljeve učenja i sukladno njima uspješno planiraju i organiziraju svoje učenje. Uspješni učenici prate i vrednuju svoj napredak u učenju i prema potrebi mijenjaju i prilagođavaju svoj pristup učenju. Znaju kako se motivirati za učenje i ustraju u ulaganju truda u učenje. Mogu se nositi sa situacijama neuspjeha i regulirati neugodne emocije koje se javljaju u učenju. Oni dobro upravljaju svojim vremenom za učenje i prilagođavaju fizičku okolinu onako kako će podržati učenje. Da bi uspješno učili, učenici moraju imati razvijene vještine suradnje s drugim učenicima, ali i učiteljima. Drugim riječima, učenje će biti uspješno onda kada učenici odabiru i uspješno se koriste različitim strategijama učenja i upravljanja informacijama, nadgledaju svoje učenje i reguliraju svoje emocije i motivaciju u situacijama učenja, organiziraju svoje okruženje za učenje te uspješno surađuju s drugima u svojoj okolini za učenje.

Kurikulum međupredmetne teme *Učiti kako učiti* organiziran je u četiri domene: 1. Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama, 2. Upravljanje svojim učenjem, 3. Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju i 4. Stvaranje okruženja za učenje.

1. DOMENA: PRIMJENA STRATEGIJA UČENJA I UPRAVLJANJA INFORMACIJAMA

Učinkovito učenje podrazumijeva korištenje različitih strategija učenja, pamćenja, čitanja, pisanja i rješavanja problema u različitim područjima učenja u svim odgojno-obrazovnim ciklusima.

Upravljanje informacijama jedna je od ključnih vještina potrebnih za učinkovito učenje. Ona se odnosi na prepoznavanje potrebe za informacijama, na njihov pronalazak, vrednovanje i korištenje njima te na stvaranje novih informacija i njihove transformacije u novo znanje. Pristupanje informacijama iz različitih izvora (tiskanih i digitalnih) i njihova obrada temelj je za razvoj ostalih vrsta pismenosti (informacijske, jezične, računalne, matematičke, prirodoslovne, medijske i druge), kao i za korištenje informacijsko-komunikacijskom tehnologijom u procesu učenja. Upravljanje informacijama neophodno je i za razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja. Kritičko mišljenje omogućuje razložnu argumentaciju i racionalno donošenje odluka te osposobljava učenike za prepoznavanje i analizu problema. Kreativno mišljenje očituje se u stvaranju originalnih poveznica, ideja i pristupa na temelju kojih učenici stvaraju i primjenjuju svoja znanja u različitim okruženjima. Postupnim razvojem tih oblika mišljenja te poznavanjem i primjenom različitih kognitivnih strategija učenja osigurava se stjecanje znanja na višim kognitivnim razinama: od poznavanja temeljnih činjenica i izvođenja jednostavnih zaključaka na temelju poznatih informacija, preko konceptualnog razumijevanja, transformacije i primjene znanja, do stvaralačkog rješavanja problema.

2. DOMENA: UPRAVLJANJE SVOJIM UČENJEM

Upravljanje svojim učenjem podrazumijeva svjesnost učenika o svojim procesima učenja, samoanalizu i samovrednovanje učenja te sve njihove napore postavljanja ciljeva, aktivnog planiranja, nadgledanja i reguliranja kognitivnih aktivnosti tijekom procesa učenja, rješavanja problema ili izvršavanja zadataka. Ta znanja i vještine predstavljaju metakognitivni aspekt učenja. Pri učenju u različitim područjima pojavljuju se ponešto drugačije vještine i strategije upravljanja svojim učenjem (tzv. metakognitivne vještine). U svim situacijama učenja, a posebno pri rješavanju složenih, teških i novih zadataka, korištenje metakognitivnim vještinama značajno poboljšava učenje, omogućuje samostalnije i trajnije učenje kao i primjenu naučenoga u novim situacijama. Osim korištenja metakognitivnim vještinama, za upravljanje svojim učenjem važne su također učeničke implicitne ili eksplicitne ideje i uvjerenja o sebi kao učeniku, zadacima, mogućim pristupima i strategijama učenja itd. Iako to učenikovo znanje nije uvijek točno, važno je zato što usmjerava učenikov doživljaj situacije učenja te predstavlja izvor iz kojeg crpi informacije o tome kako pristupiti učenju. Pri upravljanju svojim učenjem važnu ulogu ima i učenikovo neposredno subjektivno iskustvo učenja koje mu omogućava praćenje procesa i mijenjanje pristupa učenju, npr. u situacijama neuspjeha.

3. DOMENA: UPRAVLJANJE EMOCIJAMA I MOTIVACIJOM U UČENJU

Motivacija i emocije prožimaju svaku situaciju učenja. Zbog toga je važno da okolina za učenje učenicima pruža mogućnost da prepoznaju vrijednost učenja za svoj život, razviju intrinzičnu motivaciju za učenje i postupno prepoznaju ona područja učenja za koja pokazuju osobit interes. Učenici kvalitetnije uče ako procjenjuju da će uspješno svladati određenu aktivnost ili sadržaj, ako je doživljavaju zanimljivom i vrijednom i ako vide njezinu svrhu i povezanost sa svojim životnim iskustvima. Uspješni učenici žele naučiti što više iz pojedinog područja, a nisu usmjereni isključivo na učenje radi ocjena ili postizanja boljeg uspjeha od drugih učenika. Njihovo zadovoljstvo u učenju i osjećaj ponosa zbog uspjeha u zadatku potaknut će razvoj interesa i ulaganje truda u buduće učenje. Iako se u školi učenici često susreću i sa zadacima koji su im manje zanimljivi i manje važni za život i koje će doživjeti preteškima, uspješni učenici znat će kako se potaknuti na učenje i tih sadržaja za koje nisu intrinzično motivirani te će ustrajati i u takvim zadacima usprkos poteškoćama. Nasuprot tomu, neugodne emocije, osjećaj nekompetentnosti i izostanak interesa dovest će do neuspjeha u učenju jer će učenici u takvim situacijama izbjegavati ulaganje truda koji im je potreban da uspiju. Učenici koji uspijevaju regulirati svoje emocije i održavati motivaciju ulažu više energije i bolje se koriste svojim kapacitetima za učenje.

4. DOMENA: STVARANJE OKRUŽJA ZA UČENJE

Za uspješno učenje važno je da učenici razviju vještinu stvaranja prikladnoga fizičkog i socijalnog okružja koje poticajno djeluje na učenje. Organizacija fizičkog okružja, poput organizacije prostora i uvjeta za učenje, čini učenje ugodnijim te poboljšava koncentraciju i motivaciju. Važno je da učenici razvijaju fleksibilnost te da se mogu prilagoditi i uspješno učiti i u okolini koja nije idealna za učenje. Prije početka učenja učenik organizira prostor za učenje, prilagođava uvjete okoline sebi ili sebe tim uvjetima, prema potrebi ih mijenja i na kraju vrednuje učinkovitost okružja za buduće učenje. Učenje se često odvija u socijalnom okružju i učenik tijekom učenja procjenjuje resurse koje ono nudi. Za uspješnu interakciju sa socijalnom okolinom učenik treba razvijati socijalne vještine: aktivno slušanje, pregovaranje, poštivanje pravila, uvažavanje drugih, zauzimanje za sebe, suradnju itd. One se razvijaju i jačaju u suradničkom učenju (dijalog, rad u paru, rad u skupini...) kao važnom obliku aktivnog učenja. Suradničko učenje povećava spremnost za izbor izazovnijih zadataka, ustrajnost, motivaciju, prijenos znanja na nove situacije i razvija metakognitivne vještine, a time djeluje i na učenička postignuća. Na kraju, učenik treba znati procijeniti kada treba pomoć i podršku te ju potražiti od učitelja, vršnjaka i/ili roditelja. Svaki od njih na osobit način doprinosi iskustvu učenja.

D. ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA PO ODGOJNO-OBRAZOVNIM CIKLUSIMA I DOMENAMA TE KLJUČNI SADRŽAJI

Razrada po odgojno-obrazovnim ciklusima

U tablicama su očekivanja označena troslovnom kraticom međupredmetne teme – uku, zatim oznakom domene, primjerice A, broječanom oznakom ciklusa 1 – 5 te broječanom oznakom očekivanja unutar domene i ciklusa.

1. odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku A.1.1. 1.Upravljanje informacijama Učenik uz pomoć učitelja traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.	Uz pomoć učitelja: – određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih – prati upute pri pregledavanju i korištenju različitim izvorima informacija (knjižna i neknjižna građa) – uspoređuje nove informacije i odabire one koje su mu potrebne – pronađene informacije bilježi i organizira za korištenje prema uputama – objašnjava i opisuje drugima kako je došao do informacije – prikazuje jednostavan sadržaj informacije drugima – rješava problem koristeći se pronađenim informacijama.	Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama u okružju. Preporuča se upoznavanje i razlikovanje jednostavnijih tiskanih i digitalnih izvora (knjiga, časopisa, slikovnica; uspoređivanje knjižne i neknjižne građe (časopisi, filmovi...)), pronalaženje i primjena njihovih glavnih dijelova (opis građe – autor, ilustrator, naslov, sadržaj...). Planiranje rada u skupini/pojedinačnog rada u knjižnici pri rješavanju određenih zadataka. Pretraživanje ograničenih izvora u potrazi za određenom informacijom prema zadanim kriterijima. Za ostvarivanje istraživačkih aktivnosti može se koristiti primarne izvore u školskoj knjižnici, drugim knjižnicama i ustanovama, digitalne obrazovne sadržaje, razgovore sa stručnjacima iz lokalne zajednice ili udaljenih mjesta pomoću informacijsko-komunikacijske tehnologije.
uku A.1.2. 2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik se koristi jednostavnim strategijama učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz pomoć učitelja.	Uz pomoć učitelja: – povezuje nove sadržaje s prethodnim znanjem i iskustvima – opisuje manje dijelove sadržaja svojim riječima – jednostavno organizira sadržaje učenja – koristi se jednostavnim strategijama pamćenja – rješava jednostavne, konkretne probleme. Zajedno s učiteljem: – identificira glavne elemente problema – primjenjuje i ponavlja primjenu različitih jednostavnih strategija pri rješavanju problema – nalazi moguća rješenja, provjerava ih i odabire jedno.	Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategijama. Vođena refleksija o korištenju strategijama. Raspravljanje o korištenju strategijama u parovima ili manjim skupinama. Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igranje uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja. Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad). Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati: – prepričavanjem (oblikovanjem sadržaja svojim riječima) – sažimanjem i izdvajanjem bitnih obilježja – izradom jednostavnijih mapa u kojima prikazuje odnose i veze među zadanim pojmovima – izradom vizualnog prikaza zadanog sadržaja – rješavanjem jednostavnijih konkretnih problema na različite načine.
uku A.1.3 3. Kreativno mišljenje Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.	Pojedine ideje ili situacije može osmisliti i prikazati na drugačiji način. Pokazuje interes prema novome (idejama, pristupima rješavanju problema, situacijama). Uz podršku učitelja	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces. Primjerice, osmišljavanje alternativnih završetaka priče i/ili odgovora

	usmjerava svoju kreativnu aktivnost prema krajnjem cilju ili proizvodu.	na pitanja (npr. »Što bi se sve moglo dogoditi kada više ne bi padala kiša?«). Uključivanje različitih igara koje potiču stvaranje asocijacija i uporabu mašte. Opažanje i istraživanje svijeta oko sebe svim osjetilima. Osmišljavanje jednostavnih pokusa koji omogućuju istraživanje svijeta oko sebe.
uku A.1.4. 4. Kritičko mišljenje Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjeća je.	Može izraziti što misli i osjeća o nekom problemu, ideji, situaciji koja mu je bliska. Razlikuje svoje mišljenje od mišljenja drugih.	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Korištenje situacijama iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okružju).

1. odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

2. domena: upravljanje svojim učenjem		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.1.1. 1. Planiranje Na poticaj i uz pomoć učitelja učenik određuje cilj učenja i odabire pristup učenju.	Uz pomoć učitelja: – procjenjuje težinu zadataka – može izreći u osnovnim crtama što se u zadatku zahtijeva i što treba znati ili činiti da bi se zadatak uspješno riješio – razumije da se za rješavanje zadatka ili učenje može koristiti različitim pristupima te pokazuje osnovna znanja o njima – određuje kratkoročan i konkretan cilj učenja (npr. na pojedinom satu) i planira sadržaj koji će učiti – određuje redoslijed aktivnosti učenja i igre te ga se pridržava.	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesečnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoinicijativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg učenja vođenjem dnevnika učenja i s pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.
uku B.1.2. 2. Praćenje Na poticaj i uz pomoć učitelja prati svoje učenje.	Prati upute učitelja tijekom učenja ili rada na zadatku. Na poticaj učitelja može iskazati jednostavne procjene o svojim procesima učenja (npr. »Dobro sam ovo zapamtio.«). Na poticaj i uz pomoć učitelja provjerava ono što je dotad napravio, uočava eventualne pogreške i ispravlja ih. Na poticaj i uz pomoć učitelja prati svoj napredak u učenju i ocjenjuje svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilju).	

uku B.1.3. 3. Prilagodba učenja Na poticaj i uz pomoć učitelja učenik mijenja pristup učenju.	Može prepoznati koji su pristupi učenju/rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva. Kad dođe do poteškoća pri rješavanju zadatka ili u učenju, mijenja pristup na poticaj i uz pomoć učitelja.	
uku B.1.4. 4. Samovrednovanje/ samoprocjena Na poticaj i uz pomoć učitelja procjenjuje je li uspješno riješio zadatak ili naučio.	Može izreći je li uspio riješiti zadatak i što je naučio. Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo učenjem i rezultatima. Uz pomoć učitelja analizira koji su uzroci uspjeha ili neuspjeha i razmišlja o budućem učenju te o tome kako ga popraviti. (Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru strategija učenja i korištenju njima.	

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku C.1.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Može izraziti u osnovnim crtama zašto je za njega učenje važno (npr. »Da znam čitati.«).	Ostvaruje se u svim predmetima. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko učenje, igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju. Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču da iskazuju svoje interese i postavljaju ciljeve povezane s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti. Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiti uspjeh u učenju i time steći pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika da pripisuju svoje neuspjehe nedovoljno uloženom trudu. Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvratanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.).
uku C.1.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Očekuje da će svladati zadatke koje dobiva u školi.	
uku C.1.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Navodi teme ili aktivnosti koje ga zanimaju u školi. Može navesti jednostavne razloge za učenje pojedinih sadržaja. Kao razlog uspjeha/neuspjeha u pojedinom zadatku navodi svoj napor uložen u učenje. Može navesti u kojim je aktivnostima ili predmetima naročito uspješan.	
uku C.1.4. 4. Emocije Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje te kontrolira neugodne emocije i	Pokazuje pozitivne emocije povezane s učenjem i školom. Pokazuje radoznalost i rado se uključuje u aktivnosti učenja.	

raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.	Situacije neuspjeha prihvaća kao dio učenja i ne obeshrabruju ga u budućem učenju. Kontrolira strah od ispitivanja tako što ga iskazuje i traži pomoć.	

1. odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

4. domena: stvaranje okružja za učenje		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku D.1.1. 1. Fizičko okružje učenja Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.	Uz pomoć ili praćenje prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike na isprobavanje različitih uvjeta u kojima uče i odabir onih koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje služi kao model. Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.
uku D.1.2. 2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.	Uz praćenje učitelja prema uputama radi u paru ili u skupini. Poštuje pravila skupine i sudjeluje u donošenju pravila. Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuje interes za suradnju s vršnjacima i spreman im je pomoći. Spreman je potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba u svojoj okolini.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okružje u kojem pozitivno reagira na učeničko pružanje i traženje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnažuje učenike da traže pomoć i podršku ako im je potrebna.

2. odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku A.2.1. 1. Upravljanje informacijama Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.	Uz podršku učitelja ili samostalno: određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih pretražuje izvore dostupne u školi i okolini vrednuje i uspoređuje pronađene informacije s obzirom na zahtjeve zadatka/problema odabire relevantne informacije, bilježi ih i organizira te primjenjuje u zadacima učenja	Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama u okružju. Preporuča se napraviti usporedbu i istaknuti važne elemente primarne građe (referentna građa, časopisi) u tiskanom i elektroničkom obliku. Korištenje građom i pretraživanje građe primijeniti u različitim predmetima i sadržajima. Korištenje jednostavnijim metodama rada na tekstu (traženje objašnjenja nepoznatih riječi, izdvajanje ključnih riječi...).

	objašnjava zašto je odabrao određenu informaciju prepoznaje vjerodostojne izvore informacija oblikuje jednostavnije prezentacije znanja uz navođenje izvora.	Vrednovanje izvora informacija. Planiranje rada u skupinama/pojedinačnog rada u knjižnici pri rješavanju određenih zadataka.
uku A.2.2. 2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.	Uz praćenje učitelja: – izdvaja ključne ideje, organizira informacije i traži veze među njima, povezuje ih s prethodnim znanjem i iskustvima, podvlači ili bilježi ključne pojmove i ideje – koristi se različitim strategijama pamćenja te primjenjuje jednostavnije strategije čitanja i pisanja – samostalno odgovara na pitanja koja provjeravaju razumijevanje – prepričava sadržaje svojim riječima navodeći bitne ideje ili izvodi postupke slijedeći ustanovljena pravila. Pri rješavanju relativno jednostavnih problema: – identificira glavne elemente problema i njihovu međusobnu povezanost – koristi se prethodnim znanjem o rješavanju problema na uobičajen način – povezuje određeni problem s drugim, sličnim problemima – navodi različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja problema – opravdava svoj izbor pristupa rješavanju problema – rješava probleme koristeći se prikladnim koracima – provjerava rješenja i između više rješenja bira najbolje – prema potrebi mijenja pristup učenju/strategije rješavanja dok ne dođe do rješenja problema kojim je zadovoljan.	Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategijama. Vođena refleksija o korištenju strategijama. Raspravljajte o korištenju strategijama u parovima ili manjim skupinama. Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igranje uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja. Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad). Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati: – izradom prezentacije, plakata, mape, skice i sl. – objašnjavanjem drugim učenicima – raspravljanjem o temi – postavljanjem pitanja i davanjem odgovora – prepričavanjem teksta svojim riječima – sažimanjem i izdvajanjem bitnih obilježja – vizualizacijom informacija (crta jednostavne shematske prikaze, izrađuje jednostavne kognitivne i konceptualne mape) – predlaganjem različitih rješenja jednostavnijih konkretnih i apstraktnih problema – jasnim prezentiranjem teme u pisanom obliku.
uku A.2.3. 3. Kreativno mišljenje Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.	Uspoređuje i povezuje različite ideje (poznate i nove, svoje i tuđe). Istražuje različite strategije i pristupe u novim situacijama. Izražava svoje ideje na različite načine. Počinje iskazivati autonomiju u kreativnom procesu i sve je manje pod utjecajem drugih. Uz podršku učitelja može osmisliti i organizirati	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces. Uključivanje različitih igara koje potiču stvaranje asocijacija i uporabu mašte. Osmišljavanje jednostavnih pokusa koji omogućuju istraživanje svijeta oko sebe.

	jednostavan projekt (kreativan proces + kreativan proizvod).	
uku A.2.4. 4. Kritičko mišljenje Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.	Može artikulirati i obrazložiti svoje mišljenje u kratkim crtama. Na osnovnoj razini može usporediti svoju perspektivu i perspektivu drugih (utvrditi zajedničke ideje, odrediti razlikovne elemente). Uz pomoć učitelja analizira i procjenjuje važnost i točnost informacija, međusobno ih povezuje i procjenjuje njihov utjecaj na svoje i tuđe mišljenje. Na osnovnoj razini razlikuje ideje koje su temeljene na argumentima od ideja koje nisu. Prepoznaje temeljne vrijednosti i načela na kojima se temelje ideje.	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Korištenje situacijama iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okruženju). Aktivnosti koje potiču uspoređivanje, vrednovanje svojih i tuđih radova/rezultata (crteži, sastavci, ideje...) i objašnjavanje svojih stavova.

2. odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

2. domena: upravljanje svojim učenjem		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.2.1. 1. Planiranje Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.	Uz podršku učitelja: – analizira zahtjeve zadataka i situacije učenja – može izreći što se u zadatku zahtijeva i što treba znati ili činiti da bi se zadatak uspješno riješio – procjenjuje što zna, a što još treba naučiti u situaciji učenja – određuje trud i vrijeme koje treba uložiti u učenje – samostalno određuje kratkoročan i konkretan cilj učenja u ponešto složenijim situacijama učenja ili za određenu nastavnu cjelinu – postavlja dostižne ciljeve za pojedine cjeline učenja u novim i složenijim situacijama učenja – poznaje osnovne pristupe i strategije učenja i rješavanja zadataka i zna kako se njima koristiti u poznatim situacijama učenja – izrađuje jednostavan dnevni plan učenja i ostalih aktivnosti te poštuje njihov redoslijed.	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesečnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoinicijativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg učenja vođenjem dnevnika učenja i s pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.
uku B.2.2.	Na poticaj učitelja: – prati zahtjeve zadataka i	

2. Praćenje Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja.	učinkovitost korištenog pristupa – govori o koracima koje radi tijekom učenja ili rješavanja problema – iskazuje misli i osjećaje povezane sa svojim procesima učenja. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, provjerava ono što je dosad napravio, uočava pogreške i ispravlja ih. Na poticaj učitelja prati svoj napredak u učenju i ocjenjuje svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilja).	
uku B.2.3. 3. Prilagodba učenja Uz podršku učitelja, ali i samostalno, prema potrebi učenik mijenja plan ili pristup učenju.	Može prepoznati i odrediti koji su pristupi učenju/rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva. Kad dođe do poteškoća pri rješavanju zadatka ili pri učenju, na poticaj učitelja, ali i samostalno, mijenja plan ili pristup učenju.	
uku B.2.4. 4. Samovrednovanje/samoprocjena Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.	Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak. Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo procesom i rezultatima. Procjenjuje učinkovitost svojeg učenja u konkretnoj situaciji učenja. Na poticaj učitelja analizira koji su uzroci uspjeha ili neuspjeha i razmišlja o budućem učenju i tome kako ga popraviti (kako prenijeti stečena znanja i iskustva u nove situacije učenja). (Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru strategija učenja i korištenju njima.	

2. odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku C.2.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Može objasniti zašto je važno učiti pojedine školske predmete. Želi naučiti što više u	Ostvaruje se na nastavi svih predmeta. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko

	pojedininim predmetima.	učenje, igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju. Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču na iskazivanje svojih interesa i postavljaju ciljeve povezane s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti. Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiti uspjeh u učenju i time steći pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika na pripisivanje svojih neuspjeha nedovoljno uloženom trudu.
uku C.2.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Iskazuje pozitivna očekivanja povezana s učenjem svakoga pojedinog predmeta. Može iskazati kakav napredak očekuje u odnosu na svoj prethodni uspjeh u predmetu. Procjenjuje svoje kompetencije povezane s rješavanjem zadatka. Preuzima odgovornost za uspjeh ili neuspjeh u učenju. Prihvaća izazovne zadatke koji nose rizik neuspjeha. Iskazuje pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.	
uku C.2.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Objašnjava koja su mu područja učenja zanimljiva i zašto. Može navesti jednostavne razloge za učenje pojedinih sadržaja. Može povezati pojedine sadržaje učenja u različitim predmetima sa svakodnevnim životom. Može procijeniti i prilagoditi svoj cilj učenja u odnosu na uspjeh koji je ostvario. Može navesti znakove prema kojima vrednuje je li ostvario cilj. Može procijeniti koliki trud treba uložiti da bi uspješno riješio zadatak ili ostvario cilj učenja. Obrazlaže razlog uspjeha/neuspjeha u pojedinom zadatku s obzirom na trud uložen u učenje.	Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvratanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.)
uku C.2.4. 4. Emocije Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.	Iskazuje ugodne emocije povezane s aktivnostima učenja. Može odrediti kako će se nagraditi za postignuti uspjeh (npr. »Napisao sam sastavak pa ću sad imati više vremena za igru.«). Iskazuje zadovoljstvo i ponos svojim postignućima. Situacije neuspjeha prihvaća kao dio učenja i koristi se jednostavnim strategijama da svlada moguće poteškoće u učenju. Kontrolira strah od ispitivanja tako što ga iskazuje i uz podršku učitelja primjenjuje	

	jednostavne tehnike kontrole.	

4. domena: stvaranje okruŹja za učenje		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku D.2.1. 1. Fizičko okruŹje učenja Učenik stvara prikladno fizičko okruŹje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.	Uz povremeno praćenje prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike na isprobavanje različitih uvjeta u kojima uče i odabir onih koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje sluŹi kao model. Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.
uku D.2.2. 2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatraŹiti i ponuditi pomoć.	Uz pomoć i upute učitelja aktivno radi u paru i sudjeluje u aktivnostima u skupini. Poštuje pravila skupine i sudjeluje u donošenju pravila. Dogovara se o zajedničkom cilju s članovima skupine i ustraje u ostvarenju cilja. Poštuje mišljenje drugih i kompromisno rješava nesuglasice. Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuje interes za suradnju s vršnjacima i spreman im je pomoći. Spreman je potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba u svojoj okolini.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okruŹje u kojem pozitivno reagira na učeničko pruŹanje i traŹenje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnaŹuje učenike da traŹe pomoć i podršku ako im je potrebna.

3. odgojno-obrazovni ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku A.3.1. 1. Upravljanje informacijama Učenik samostalno traŹi nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.	Samostalno: – određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih – pretraŹuje i odabire informacije iz različitih dostupnih izvora – razlikuje neposredne i posredne informacijske izvore – prepoznaje vrstu informacije i izvora s obzirom na postavljeni	Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjiŹničarom i drugim ustanovama u okruŹju. Preporuča se upoznavanje različitih izvora informacija (mreŹno, elektroničkih i drugih izvora na mreŹi – knjiga, enciklopedija, časopisa, kataloga, baza podataka...). Procjenjivanje i primjenjivanje elemenata vrednovanja izvora i informacija prema zadanim kriterijima (autorstvo, točnost, pouzdanost...).

	zadatak/problem – vrednuje izvore i informacije s obzirom na zahtjeve zadatka učenja – povezuje nove informacije s postojećim znanjima, grupira ih i klasificira te se njima koristi u novim situacijama učenja – obrazlaže svoj odabir izvora i informacije – uviđa pogreške pri korištenju izvorima te predlaže moguća rješenja pri daljnjem korištenju izvorima ili njihovu pretraživanju – prepoznaje intelektualno vlasništvo i primjenjuje ga pri korištenju informacijama uz primjenu pravila citiranja – oblikuje jednostavnije prezentacije znanja primjerene publici.	Pisanje samostalnih učeničkih radova na zadanu temu uz primjenu pravila citiranja i navođenja literature. Neke zadatke rada u skupini/pojedinačnog rada planirati u knjižnici ili u suradnji sa školskim knjižničarom uz poticanje suradničkog učenja i zajedničkog rada učenika na zadatku.
uku A.3.2. 2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.	Uz povremeno praćenje učitelja: – koristi se različitim strategijama pamćenja, čitanja i pisanja – aktivno sluša – povezuje novo znanje i vještine s prethodnim znanjima i iskustvima – organizira i preoblikuje ideje i informacije tako da mu omogućuju razumijevanje – vodi svoje bilješke tijekom učenja ili praćenja izlaganja (izdvaja ključne pojmove). Pri rješavanju relativno složenih problema: – precizno definira problem i njegove različite elemente – koristi se fleksibilno prethodnim znanjem i vještinama – povezuje problem sa sličnim problemima u drugim područjima – objašnjava različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja problema te ih vrednuje – opravdava svoj izbor pristupa rješavanju problema – testira različite strategije rješavanja problema i odabire najučinkovitije.	Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategijama. Vođena refleksija o korištenju strategijama. Raspravljanje o korištenju strategijama u parovima ili manjim skupinama. Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igranje uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja. Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad). Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati: – izradom prezentacije, plakata, mape, skice, modela i sl. – objašnjavanjem drugim učenicima – raspravljanjem o temi i sudjelovanjem u debatama – postavljanjem pitanja i davanjem odgovora – vizualizacijom informacija (crta shematske i grafičke prikaze, izrađuje kognitivne i konceptualne mape) – jasnim prezentiranjem teme u pisanom obliku – korištenjem znanjima i vještinama u pronalaženju rješenja u novim situacijama učenja – predlaganjem različitih pristupa i rješenja relativno složenih konkretnih i apstraktnih problema.
uku A.3.3. 3. Kreativno mišljenje Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.	Otvoren je raznolikim (novim) idejama i pristupima, osmišljava ih, povezuje i iskušava. Fleksibilno kombinira različite ideje, sadržaje, pristupe. Izražava svoje ideje na osoban i	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost

	sebi svojstven način. Iskazuje značajnu autonomiju u kreativnom procesu. Prihvaća postojanje rizika, neizvjesnost i nepoznanice u kreativnom procesu i ustraje u kreativnoj aktivnosti. Uz praćenje učitelja može osmisлити i organizirati složeniji i zahtjevniji kreativni projekt (kreativan proces + kreativan proizvod).	korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces. Osmišljavanje originalnih rješenja konkretnih i apstraktnih problema. Primjena situacija učenja koje potiču stvaranje asocijacija, uporabu mašte, kreativno i umjetničko izražavanje. Primjena istraživačkog učenja. Slikovito i simboličko prikazivanje složenijih postupaka, samostalno traženje veza među pojmovima, uspoređivanje, iznošenje oprečnih ideja. Predviđanje ishoda problema/zadatka, postavljanje pitanja, pretpostavki, hipoteza, izvođenje dokaza.
uku A.3.4. 4. Kritičko mišljenje Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.	Uz podršku učitelja analizira i procjenjuje važnost i točnost informacija, međusobno ih povezuje i procjenjuje njihov utjecaj na svoje i tuđe mišljenje. Razlikuje činjenice od mišljenja. Prihvaća postojanje različitih mišljenja i perspektiva i koristi se uobičajenim kriterijima za vrednovanje tih pozicija uzimajući u obzir okružje i različite vrijednosne okvire. Sve više temelji svoje mišljenje na argumentima (a ne na uvjerenjima, predrasudama, stereotipima...). Može jasno oblikovati i iskazati svoju poziciju drugima. Uočava pristranosti u svojem mišljenju. Spreman je preispitati i promijeniti svoju poziciju na temelju novih valjanih argumenata.	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvannastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Korištenje situacijama iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okružju). Aktivnosti koje potiču kritičko preispitivanje svojega i tuđeg mišljenja poput dijaloga, debate i sl. Situacije koje potiču kritičko vrednovanje svojega i tuđeg rada.

3. odgojno-obrazovni ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ)

2. domena: upravljanje svojim učenjem		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.3.1. 1. Planiranje Uz povremenu podršku učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire strategije učenja i planira učenje.	Uz povremenu podršku učenik samostalno: – analizira zahtjeve zadataka i situacije učenja i sve ih realističnije procjenjuje – procjenjuje što zna, a što tek treba naučiti u situaciji učenja – s obzirom na zahtjeve zadatka i situaciju učenja određuje trud i vrijeme koje treba uložiti u učenje – postavlja dostižne ciljeve za pojedine cjeline učenja, u novim i složenijim situacijama učenja – izrađuje dnevni i tjedni plan	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesečnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoinicijativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg

učenja i ostalih aktivnosti u pisanoj formi

- vrednuje svoj plan, fleksibilno ga mijenja i uočava dobrobiti planiranja
- postavlja i dugoročne ciljeve učenja
- poznaje različite pristupe i strategije učenja i rješavanja zadataka i zna kako se njima koristiti u pojedinim situacijama učenja
- odabire pristup koji je prikladan s obzirom na zahtjeve zadatka i situaciju učenja.

učenja vođenjem dnevnika učenja i s pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.

uku B.3.2. 2. Praćenje Uz povremeni poticaj i samostalno učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.	Može samostalno pratiti zahtjeve zadatka (npr. procjenjuje zahtjevnost pojedinih aktivnosti koje izvodi) i procijeniti učinkovitost korištenog pristupa. Iskazuje procjene o svojim procesima učenja. Govori o koracima koje radi tijekom učenja ili rješavanja problema. Postavlja si pitanja za provjeru razumijevanja i traži pojašnjenja. Otkriva i ispravlja pogreške pri rješavanju zadatka. Ponovno čita, radi ili pregledava ono što je dosad napravio. Sve je samostalniji u praćenju svojeg napretka u učenju. Sve točnije može ocijeniti svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilja). Samostalno odlučuje o nastavljanju ili završavanju učenja.	
uku B.3.3. 3. Prilagodba učenja Učenik regulira svoje učenje mijenjanjem plana ili pristupa učenju, samostalno ili uz poticaj učitelja.	Može odrediti prednosti i nedostatke pojedinih pristupa učenju/rješavanju zadatka i utvrditi korisnost korištenih strategija/pristupa. Sve se fleksibilnije prilagođava situaciji pa prema potrebi mijenja ili prilagođava plan ili pristup učenju ili rješavanju zadatka (odbacuje neuspješne strategije i bira prikladnije). Povećava napor ako je potrebno. Odlučuje o završavanju učenja kada je procijenio da je dovoljno naučio.	
uku B.3.4. 4. Samovrednovanje/ samoprocjena Učenik samovrednuje proces	Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak. Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo	

učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.	procesom i rezultatima. Procjenjuje učinkovitost svojeg učenja te uzroke uspjeha ili neuspjeha u konkretnoj situaciji učenja. Prosudjuje je li ostvaren cilj učenja. (Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru i korištenju određenim strategijama učenja. Razmišlja o budućem učenju i o tome kako ga popraviti (kako prenijeti stečena znanja i iskustva u nove situacije učenja). Postavlja nove ciljeve učenja.	

3. odgojno-obrazovni ciklus (6., 7. i 8. razred OŠ)

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku C.3.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Iznosi i objašnjava razloge zbog kojih je učenje važno za njegov budući život (nastavak obrazovanja, odabir zanimanja, osobni život). Svojim riječima objašnjava zašto je učenje važno za društvo u cjelini. Može obrazložiti svrhu učenja pojedinih predmeta i važnost ulaganja truda. Želi naučiti što više u pojedinim predmetima.	Ostvaruje se u svim predmetima. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko učenje, igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju. Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču da iskazuju svoje interese i postavljaju ciljeve povezane s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti. Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiiti uspjeh u učenju i time steći pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika da pripisuju svoje neuspjehe nedovoljno uloženom trudu. Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvrćanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.)
uku C.3.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Očekuje napredak u pojedinim predmetnim područjima i predmetima u odnosu na svoje ciljeve učenja i prijašnja postignuća. Iskazuje pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.	
uku C.3.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Navodi razloge svojeg interesa za pojedina područja. Većinu sadržaja učenja u različitim područjima može povezati s primjenom u svakodnevnom životu. Traži dodatne informacije i odabire one aktivnosti koje su u njegovu području interesa. Može postaviti pokazatelje na temelju kojih vrednuje postavljanje ciljeva. Može procijeniti koliki trud treba uložiti da bi uspješno	

	riješio zadatak ili ostvario cilj učenja. Razloge uspjeha/neuspjeha u učenju pripisuje trudu koji ulaže u učenje. Povezuje svoje interese sa svojim budućim životom.	
uku C.3.4. 4. Emocije Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.	Može predvidjeti koje će situacije učenja u njemu izazvati neugodne emocije (ljutnju, anksioznost, sram, dosadu). Poznaje i primjenjuje djelotvorne tehnike nošenja s neugodnim emocijama tijekom učenja. Iskazuje zadovoljstvo i ponos svojim postignućima. Primjenjuje jednostavne tehnike kontrole straha od ispitivanja.	

4. domena: stvaranje okružja za učenje		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku D.3.1. 1. Fizičko okružje učenja Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.	Prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike da isprobaju različite uvjete u kojima uče i odaberu one koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje služi kao model. Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.
uku D.3.2. 2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.	Surađuje u skladu sa svojom ulogom u skupini, dijeli ideje, sudjeluje u postavljanju ciljeva i njihovu ostvarivanju. Poštuje mišljenje drugih i kompromisno rješava nesuglasice. Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuje interes za suradnju s drugima i konstruktivno surađuje. Spreman je ciljano potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba koje mu najbolje mogu pomoći ako svojim trudom ne može samostalno obaviti zadatak.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okružje u kojem pozitivno reagira na učeničko pružanje i traženje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnažuje učenike da traže pomoć i podršku ako im je potrebna.

4. i 5. odgojno-obrazovni ciklus (SŠ)

1. domena: primjena strategija učenja i upravljanja informacijama		
Odgajno-obrazovna očekivanja	Razrada odgajno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgajno-obrazovnih očekivanja
uku A.4/5.1. 1.Upravljanje informacijama Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.	Samostalno: – određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih – predlaže izvore te pretražuje i odabire informacije iz različitih izvora u školi i širem okružju – organizira i preoblikuje informacije iz različitih izvora tako da se njima može učinkovito koristiti – povezuje nove informacije s postojećim znanjima i iskustvima te stvara novo znanje – obrazlaže svoj odabir izvora i informacije – analizira učinkovitost metoda i tehnika kojima se koristi pri pretraživanju izvora i organizacije informacija – uviđa pogreške pri korištenju izvorima i primjenjuje ta znanja u daljnjem korištenju izvorima i njihovu pretraživanju – izrađuje bibliografske popise korištenih izvora – kreira najprimjereniji način prezentiranja znanja uzimajući u obzir svrhu prezentacije i publiku kojoj je namijenjena – primjenjuje etičke norme pri korištenju informacijama i njihovu preoblikovanju u novi kontekst (sadržaj) te primjenjuje pravila citiranja i poštujući prava intelektualnog vlasništva.	Integracijom s ostalim područjima i međupredmetnim temama (posebice s IKT-om) svakodnevno u redovitoj nastavi. Očekivanje se uz redovitu nastavu može ostvarivati i projektnom nastavom, u izvanrednim i izvanrednim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama u okružju. Preporuča se korištenje primarnim izvorima i referentnom građom na različitim medijima (razlikovanje građe prema opisu – članak u časopisu, izdan na skupu, građa na mreži...). Primjenjivanje usvojenih pravila bibliografskog opisa za svaki korišteni izvor informacija. Primjenjivanje različitih metoda rada na tekstu (izdvajanje ključnih riječi, traženje objašnjenja nepoznatih riječi, prepoznavanje sinonima...). Neke zadatke rada u skupini/pojedinačnog rada planirati u knjižnici ili u suradnji sa školskim knjižničarom uz poticanje suradničkog učenja.
uku A.4/5.2. 2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik se koristi različitim strategijama učenja i samostalno ih primjenjuje u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja.	Samoinicijativno se koristi različitim strategijama pamćenja, čitanja i pisanja. Aktivno sluša. Povezuje novo znanje i vještine s prethodnim znanjima i iskustvima, kao i s drugim područjima učenja. Organizira i restrukturira ideje i informacije onako kako mu je najprikladnije za razumijevanje. Vodi svoje bilješke tijekom učenja ili praćenja izlaganja (ključne pojmove organizira logično i pregledno, izdvaja bitno od nebitnog). Prethodnim znanjem koristi se fleksibilno. Rješava različite, relativno složene probleme. Precizno definira problem i sve njegove elemente. Analizira i raščlanjuje primjerenost i	Očekivanje se treba ostvarivati u svakom predmetu, svakodnevno, učenjem i poučavanjem, tijekom redovite nastave, ali i projektnom nastavom, izvanrednim, izvanrednim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Izravno poučavati strategije učenja, pamćenja, čitanja i pisanja. Modelirati korištenje strategija. Vođena refleksija o korištenju strategija. Raspravljanje o korištenju strategija u parovima ili manjim skupinama. Korištenje pristupom učenja otkrivanjem (istraživačko učenje, projektni rad, simulacije, igranje uloga, igre s pravilima (strategijske igre)). Koristiti se pogodnostima informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj vještina i strategija učenja. Poticanje suradničkog učenja i učenja u paru (uzajamno poučavanje, timski rad). Razumijevanje naučenoga učenik može pokazati: – izradom prezentacije, plakata, mape, skice, demonstracije, modela i sl. – objašnjavanjem drugim učenicima – raspravljanjem o temi i sudjelovanjem u debatama

	učinkovitost različitih strategija rješavanja problema s ciljem pronalaženja najboljeg pristupa. Primjenjuje i testira različite strategije i odabire one koje će učinkovito dovesti do kvalitetnog rješenja. Objašnjava zašto su određena rješenja kvalitetnija/primjerenija od drugih. Kritički analizira proces rješavanja problema i uočava mogućnosti korištenja novostečenim znanjima i vještinama u drugim situacijama.	– postavljanjem pitanja i davanjem odgovora – vizualizacijom informacija (crta shematske i grafičke prikaze, izrađuje kognitivne i konceptualne mape) – jasnim prezentiranjem teme u pisanom obliku – korištenjem znanja i vještina u pronalaženju rješenja u novim situacijama učenja – predlaganjem različitih pristupa i rješenja relativno složenih konkretnih i apstraktnih problema.
uku A.4/5.3. 3. Kreativno mišljenje Učenik kreativno djeluje u različitim područjima učenja.	Ideje, sadržaje i moguća rješenja problema nastoji sagledati »iz drugoga kuta« i reorganizirati ih na različite načine. Stvara nove i originalne veze među idejama, situacijama, problemima. Kombinira ideje iz različitih područja te osmišljava i isprobava različite nove postupke i tehnike kako bi stvorio nove ideje i proizvode ili se koristio postojećima. U kreativnom procesu u prvome se redu oslanja na svoju inspiraciju i svoje kreativne resurse (ideje, strategije, alate, tehnike...). Izražava svoje ideje na osoban i sebi svojstven način. Otvoren je prema novim idejama i različitim mogućnostima, prihvaća postojanje rizika, neizvjesnost i nepoznanice u kreativnom procesu i ustraje u kreativnoj aktivnosti.	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i izvan nastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama, a osobito je pogodno za projektni pristup te integraciju različitih tema/područja učenja. Mogućnost korištenja različitim računalnim programima, igrama i aplikacijama koje potiču kreativni proces. Osmišljavanje originalnih rješenja konkretnih i apstraktnih problema. Primjena situacija učenja koje potiču stvaranje asocijacija, uporabu mašte, kreativno i umjetničko izražavanje. Slikovito i simboličko prikazivanje složenijih postupaka, samostalno traženje veza među pojmovima, uspoređivanje, iznošenje oprečnih ideja. Predviđanje ishoda problema/zadatka, postavljanje pitanja, pretpostavki, hipoteza, izvođenje dokaza. Osmišljavanje postupka/procesa istraživanja. Osmišljavanje i primjenjivanje novih ideja i rješenja problema iz svakodnevnog života.
uku A.4/5.4. 4. Kritičko mišljenje Učenik samostalno kritički promišlja i vrednuje ideje.	Pri razmatranju nekog problema ili ideje samostalno analizira i procjenjuje važnost i točnost informacija. Uzima u obzir različite informacije, stavlja ih u kontekst te raščlanjuje logičnost argumenata na kojima se temelji neka ideja ili perspektiva. Prihvaća postojanje različitih mišljenja i perspektiva, ali ih propituje i uspoređuje. Raspravlja o valjanosti argumenata u podlozi različitih pozicija. Uspostavlja kriterije za vrednovanje tih pozicija, uzimajući u obzir okruženje i različite vrijednosne okvire. Autonomno i odgovorno oblikuje svoje mišljenje. Temelji svoje mišljenje na argumentima. Koristeći se argumentima, jasno artikulira i iskazuje svoju poziciju drugima. Uspoređuje svoju poziciju s drugima i zastupa je. Uočava pristranosti u svojem	Očekivanje se može ostvariti u svakom predmetu, svakodnevno, određenim sadržajima i aktivnostima, tijekom redovite nastave, ali i projektom nastavom, izvan nastavnim, izvanučioničkim aktivnostima, u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim ustanovama. Korištenje situacijama iz svakodnevnog života (u razredu, školi, okruženju). Aktivnosti koje potiču kritičko preispitivanje svojega i tuđeg mišljenja poput dijaloga, debate i sl. Situacije koje potiču kritičko vrednovanje svojega i tuđeg rada.

	mišljenju. Spreman je preispitati i promijeniti svoju poziciju na temelju novih valjanih argumenata.	

4. i 5. odgojno-obrazovni ciklus (SŠ)

2. domena: upravljanje svojim učenjem		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku B.4/5.1. 1. Planiranje Učenik samostalno određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.	Samostalno: – analizira zahtjeve zadataka i situacije učenja i realistično ih procjenjuje, uzimajući u obzir svoje sposobnosti, preferencije i ciljeve učenja – procjenjuje što zna, a što tek treba naučiti – postavlja dostižne ciljeve učenja prema pojedinim područjima učenjima i predmetima i određuje kriterije uspješnosti – procjenjuje trud i vrijeme potrebno za ostvarivanje ciljeva – fleksibilan je u postavljanju ciljeva učenja, koji su relevantni i vremenski izvedivi – s obzirom na zahtjeve zadatka i situaciju učenja, razmatra moguće pristupe i strategije učenja, odabire najprikladnije i primjenjuje ih učinkovito. – izrađuje kratkoročni i dugoročni plan učenja i svoje učenje organizira u skladu s njim – vrednuje svoj plan, fleksibilno ga mijenja i uočava dobrobiti planiranja.	Primijeniti u svim predmetima. Učenike se može poticati na izradu dnevnog, tjednog i mjesečnog plana učenja i praćenje ostvarenja plana (moguće i u elektroničkom obliku). Ohrabrivanje učenika za razmišljanje i razgovor o procesu učenja. Poticati učenike na to da naglas govore o koracima u učenju i rješavanju problema. Izravno poučavati metakognitivne strategije planiranja, praćenja, samoreguliranja i samovrednovanja učenja (kako, kada i zašto se njima koristiti). Preusmjeravati fokus s rezultata (ocjene, broja bodova i sl.) na proces učenja (kakvo je bilo učenje, kako unaprijediti učenje). Poticati učenike na pokazivanje samoinicijativnosti i svoje odgovornosti za učenje. Poticati praćenje svojeg učenja vođenjem dnevnika učenja i pomoću različitih alata koje nudi informacijsko-komunikacijska tehnologija.
uku B.4/5.2. 2. Praćenje Učenik prati učinkovitost učenja i svoje napredovanje tijekom učenja.	Samostalno prati zahtjeve zadatka (npr. procjenjuje zahtjevnost pojedinih aktivnosti koje izvodi) i učinkovitost korištenog pristupa. Iskazuje procjene o svojim procesima učenja. Govori o koracima koje radi tijekom učenja ili rješavanja problema. Postavlja si pitanja za provjeru razumijevanja i traži pojašnjenja. Otkriva i ispravlja pogreške pri rješavanju zadatka. Ponovno čita, radi ili pregledava ono što je dosad napravio. Prati svoj napredak u učenju i ocjenjuje svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je	

	blizu cilju). Samostalno odlučuje o nastavljaju ili završavanju učenja.	
uku B.4/5.3 3. Prilagodba učenja Učenik regulira svoje učenje mijenjajući prema potrebi plan ili pristup učenju.	Može ocijeniti koje su prednosti i nedostaci pojedinih pristupa učenju/rješavanju zadatka, odnosno utvrditi korisnost korištenih strategija i pristupa u pojedinim situacijama učenja. Prema potrebi (na temelju praćenja učenja, kad dođe do zastoja u radu ili problema u razumijevanju) mijenja ili prilagođava plan ili pristup učenju ili rješavanju zadatka. Koristi se sve sustavnijim, na strategijama temeljenim, pristupom. Povećava napor ako je potrebno. Odlučuje o završavanju učenja kada je procijenio da je dovoljno naučio.	
uku B.4/5.4. 4. Samovrednovanje/samoprocjena Učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate, procjenjuje ostvareni napredak te na temelju toga planira buduće učenje.	Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak. Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo procesom i rezultatima. Procjenjuje učinkovitost svojeg učenja te uzroke uspjeha ili neuspjeha u konkretnoj situaciji učenja. Prosuduje je li ostvaren cilj učenja. (Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru određenih strategija učenja i korištenju njima. Razmišlja o budućem učenju i o tome kako ga popraviti (kako prenijeti stečena znanja i iskustva u nove situacije učenja). Postavlja nove ciljeve učenja.	

4. i 5. odgojno-obrazovni ciklus (SŠ)

3. domena: upravljanje emocijama i motivacijom u učenju		
Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku C.4/5.1. 1. Vrijednost učenja Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.	Iznosi i objašnjava razloge zbog kojih je učenje važno za njegov budući život (nastavak obrazovanja, odabir zanimanja, osobni život). Svojim riječima objašnjava zašto je učenje važno za	Ostvaruje se u svim predmetima. Koristiti se razgovorom o učenju i raspravama u skupini. Učitelji iznose ciljeve učenja na svakom satu. Individualizirani rad tijekom nastave i pojedinačni rad sa svakim učenikom. Suradničko učenje, igranje uloga i vršnjačka podrška u situacijama neuspjeha. Radionice s ciljem razvijanja pozitivne slike o sebi i rasprave u skupini o važnosti ulaganja truda za uspjeh u učenju.

	društvo u cjelini. Može obrazložiti svrhu učenja pojedinih predmeta i važnost ulaganja truda. Želi naučiti što više u pojedinim predmetima.	Različite aktivnosti u kojima se učenici potiču na iskazivanje svojih interesa i postavljanje ciljeva povezanih s tim što žele naučiti, a ne samo s dobivanjem ocjene. Vrednovanje za učenje koje uključuje specifične povratne informacije usmjerene na isticanje učenikovih jakih strana, ali i usmjeravanje na ono što ulaganjem truda treba unaprijediti. Stvaranje situacija u kojima će svaki učenik imati priliku iskusiti uspjeh u učenju i time steći pozitivna iskustva povezana s učenjem. Stvaranje okružja za učenje u kojem će svaki učenik imati priliku prepoznati i razvijati svoje osobne interese. Koristiti se e-okružjem, programima i aplikacijama kako bi učenje bilo zanimljivije (npr. mrežni tečajevi, prikupljanje kolekcija materijala u elektroničkom obliku...). Podrška učitelja u prepoznavanju interesa i razvoju intrinzične motivacije za učenje. Poticanje učenika na pripisivanje svojih neuspjeha nedovoljno uloženom trudu. Radionice povezane s vještinama samomotiviranja i poticanja ustrajnosti u učenju, traženja pomoći i suočavanja s neugodnim emocijama u situacijama neuspjeha. Poticanje na verbalizaciju straha od ispitivanja i straha od neuspjeha, prilagodba ispitnih situacija. Podrška učitelja u smanjivanju neugodnih emocija u različitim situacijama učenja (npr. uvježbavanje tehnika opuštanja, odvratanje od negativnih i usmjeravanje na pozitivne misli, razgovor o očekivanjima itd.)
uku C.4/5.2. 2. Slika o sebi kao učeniku Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.	Očekuje napredak u pojedinim predmetnim područjima i predmetima u odnosu na svoje ciljeve učenja i prijašnja postignuća. Iskazuje pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.	
uku C.4/5.3. 3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.	Jasno obrazlaže razloge svojeg interesa za pojedina područja učenja. Učenje pojedinih sadržaja povezuje sa svojim životom i svijetom oko sebe. Procjenjuje koliki trud treba uložiti da bi uspješno riješio zadatak ili ostvario cilj učenja. Samostalno traži informacije i odabire one aktivnosti koje su u njegovu području interesa. Povezuje svoje interese s odabirom budućeg zanimanja.	
uku C.4/5.4. 4. Emocije Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.	Primjenjuje tehnike koje će pobuditi pozitivne emocije u situaciji učenja. Primjenjuje strategije samonagrađivanja u procesu učenja. Primjenjuje strategije i tehnike kontrole neugodnih emocija tijekom učenja. Učinkovito primjenjuje tehnike kontrole straha od ispitivanja.	

4. Domena: stvaranje okružja za učenje

Odgojno-obrazovna očekivanja	Razrada odgojno-obrazovnih očekivanja	Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja
uku D.4/5.1. 1. Fizičko okružje učenja Učenik stvara prikladno fizičko okružje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.	Prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja. Uspješno se prilagođava postojećim okolinskim uvjetima učenja.	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj potiče učenike na isprobavanje različitih uvjeta u kojima uče i odabir onih koji su najučinkovitiji za njih. Pri tome daje objašnjenja i njegovo ponašanje služi kao model. Učitelj daje smjernice učenicima (npr. o organizaciji radnog stola, pripremi pribora i materijala) i upućuje učenike na aktivnosti koje omogućuju iskustveno učenje (npr. posjet nekoj instituciji). Stručni suradnici također savjetuju učenike pojedinačno ili u radionicama o tome kako organizirati prostor i vrijeme za učenje.
uku D.4/5.2. 2. Suradnja s drugima	Može preuzeti različite uloge u skupini, dijeli ideje, sudjeluje u	Ostvaruje se u svim predmetima. Učitelj sam ili u suradnji s učenicima kreira aktivnosti u kojima mogu suradnički

Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.	postavljanju ciljeva i njihovu ostvarivanju. Ponaša se tako da ostvaruje učinkovitu interakciju s drugima i djeluje unutar različitih formalnih i neformalnih grupa. Spreman je ciljano potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba koje mu najbolje mogu pomoći ako svojim trudom ne može samostalno obaviti zadatak. Iskazuje interes za suradnju s drugima i konstruktivno surađuje.	učiti, raditi u paru ili timu, poučavati jedni druge, isprobati različite uloge, doprinositi zajedničkom cilju. Učitelj stvara prijateljsko okruženje u kojem pozitivno reagira na učeničko pružanje i traženje pomoći i potiče takvo ponašanje. Učitelj osnažuje učenike da traže pomoć i podršku ako im je potrebna.

E. UČENJE I POUČAVANJE MEĐUPREDMETNE TEME UČITI KAKO UČITI

Međupredmetna tema Učiti kako učiti usmjerena je na razvoj samostalnog, odgovornog i uspješnog učenika u procesu stjecanja znanja, vještina i stavova. Ostvarenje zadanih ciljeva međupredmetne teme Učiti kako učiti podrazumijeva učenika koji traži informacije i koristi se njima u svojoj okolini, koristi se raznovrsnim strategijama učenja uz primjenu suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija kako bi aktivno stvarao nove ideje i koncepte na temelju sadašnjeg i/ili ranijeg iskustva. Učenik uči s razumijevanjem, što uključuje proces reorganizacije sadržaja, odnosno razmišljanje i rješavanje problema. Učenik isprobava različite strategije učenja, procjenjuje njihovu učinkovitost i koristi se njima ovisno o situaciji. Učenik je motiviran za učenje, regulira emocije s ciljem poticanja učenja. Stvara prikladno okruženje koje mu omogućuje da svoju pažnju potpuno usmjeri na učenje. Kako bi što uspješnije učio, učenik stvara pozitivne interakcije sa svojim vršnjacima i drugim osobama u školi i izvan nje.

Uloga je učitelja poticanje aktivnog učenja. Nastavu valja usmjeriti na učenika i poticanje preuzimanja odgovornosti učenika za svoje učenje. Učitelji mogu utjecati na učenička socijalna i intelektualna iskustva na različite načine, svojim stavovima, vjerovanjima i očekivanjima te ponašanjem u razrednoj interakciji. Da bi bio uspješan u poticanju učenja, učitelj treba imati pozitivne stavove o učenju, pozitivna i visoka (prikladna) očekivanja, vjerovati da učenik može ostvariti uspjeh u učenju, i sam biti uspješan »učenik«. Učitelj poučavanje prilagođava potrebama, osobinama i interesima učenika. To znači da bira sadržaje i aktivnosti primjerene razvojnoj razini učenika (one koje može riješiti uz malu pomoć učitelja). Uloga je učitelja osigurati pomoć i podršku pri učenju, a ta pomoć i podrška smanjuju se sve većom samostalnošću učenika u učenju, dok u konačnici njegovo učenje ne postane samostalno i samoregulirano. Učitelj potiče učenje i razvoj aktivnim poučavanjem, odnosno uporabom strategija i tehnika poučavanja kojima osigurava interakciju učenika sa sadržajima učenja, drugim učenicima i s učiteljem.

Učenje i poučavanje međupredmetne teme Učiti kako učiti ne zahtijeva dodatne, specifične materijale i izvore, posebno okruženje ni značajno dodatno vrijeme za učenje. Budući da se poučavanje te međupredmetne teme provodi u svim predmetima, s pomoću konkretnih aktivnosti i sadržaja te je neodvojivo od iskustva učenja, zahtijeva pripremu učitelja i stručnih suradnika za aktivno poučavanje (suradničko učenje, radionički, iskustveni tip nastave, debate, igranje uloga, diskusije, rješavanje problema) ili učenje izvan učionice (samostalni ili istraživački projekti u skupini, izvještaji, rad u školskoj knjižnici, terenska nastava, posjeti ustanovama, putovanja, promatranje okoline). Takvi oblici rada pomažu u aktiviranju učenika, pobuđivanju pažnje i interesa, otkrivanju vrijednosti učenja i znanja, poticanju motivacije i smanjenju neugodnih emocija te pozitivnim stavovima prema učenju i školi. Također potiču učenje kroz igru, učenje otkrivanjem, razvoj kreativnog, kritičkog i divergentnog mišljenja, rješavanja problema, razvoj vještina komunikacije, argumentirane rasprave, asertivnost, uvažavanje drugih, suradnje, aktivno slušanje itd. Aktivno učenje učitelj potiče kreiranjem razrednog okruženja, situacija učenja, ali i izravnim poučavanjem strategija učenja i strategija upravljanja svojim učenjem. Učitelj najprije sam pokazuje primjenu neke strategije, objašnjava kada, kako i zašto se koristi tom strategijom, odnosno objašnjava što radi i zašto to radi. Nakon toga učenici na sličnom materijalu primjenjuju strategiju uz vodstvo učitelja. U sljedećoj fazi učitelj povećava razinu odgovornosti učenika te učenici strategiju uvježbavaju na novim sadržajima. Na kraju

učenici primjenjuju novo znanje (strategiju) u nepoznatim i novim situacijama. Na primjer, ako učitelj želi poučiti učenike strategiji strukturiranja teksta, nakon čitanja teksta izdvaja ključne pojmove, objašnjava u kakvu su međusobnom odnosu ti pojmovi te naglašava strukturu teksta koju može i grafički prikazati. Nakon demonstracije učenici sami strukturiraju sadržaj i izrađuju grafički prikaz, a učitelj ih nadgleda, daje upute i ispravlja. Nakon te vođene vježbe učenici različitim zadacima samostalno uvježbavaju strategiju. Kako bi učenici ovladali tim strategijama, važno im je osigurati dovoljno vremena i prilika za učestalo uvježbavanje kako bi se mogli kasnije koristiti njima u novim situacijama.

Učitelj se također za poticanje aktivnog učenja može koristiti informacijsko-komunikacijskom tehnologijom, ne samo za pristup informacijama, komunikaciju i prezentacije nego i za stvaranje interaktivnog okružja za učenje; s pomoću različitih sustava upravljanja učenjem omogućuje uvježbavanje, rješavanje problema, simulacijsko učenje, učenje temeljeno na igri, provjeru znanja i vještina itd.

Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama potiče se onda kada se u svakodnevnom odgojno-obrazovnom procesu kreiraju situacije učenja u kojima učenik:

- pronalazi i vrednuje različite izvore informacija i različite vrste informacija te se njima koristi
- koristi se različitim materijalima za učenje
- rješava raznolike, relativno složene probleme primjerene njegovoj dobi, koji su često takvi da postoje različiti pristupi rješavanju (a ne samo jedan standardni način) ili različita rješenja
- koristi se postojećim znanjima, ima dovoljno vremena i prilika za povezivanje novih iskustava učenja s postojećima i uspješnu obradu i transformaciju informacija u novo znanje
- ovladava tehnikama održavanja pažnje i strategijama pamćenja
- ovladava strategijama učenja u različitim područjima učenja (npr. čitanje, pisanje, rješavanje problema)
- ima mogućnost izbora aktivnosti i sadržaja učenja i donošenja odluka o pristupima učenju
- argumentirano raspravlja i obrazlaže svoje mišljenje
- kritički prosuđuje informacije, rješava probleme i donosi zaključke
- odgovara na pitanja kojima se potiče razumijevanje, analiza, sinteza, kritičko razmišljanje, prosuđivanje i primjena znanja, a ne samo reprodukcija informacija
- ima priliku postavljati pitanja drugima
- ima priliku izraziti svoje mišljenje, propitivati, raspravljati, uspoređivati i vrednovati različite perspektive
- osjeća se slobodnim griješiti; uči iz pogrešaka koje se vide kao poticaj i prilika za učenje te preuzimanje kontrole nad svojim učenjem
- stvara originalne poveznice i ideje na temelju kojih primjenjuje svoja znanja u različitim situacijama i okružjima
- ima priliku isprobavati različite pristupe i istraživati različite ideje
- ima priliku svoje znanje i vještine predstaviti drugima na različite načine.

Upravljanje svojim učenjem u učenika se razvija onda kad se u redovitom procesu učenja i poučavanja on uključuje u aktivnosti u kojima:

- ima mogućnost preuzeti inicijativu
- ima priliku i poticaj za razmišljanje o svojem učenju
- verbalizira svoje planove, strategije, korake pri rješavanju zadataka ili pri učenju
- ima priliku postavljati realne i ostvarive ciljeve učenja te uvidjeti svrhu učenja
- prati svoj napredak k ostvarivanju ciljeva učenja (provjerava razumijevanje i rješenja, otkriva pogreške, prilagođava pristup učenju, procjenjuje učinkovitost odabranog pristupa)
- analizira i vrednuje proces i ishode svojeg učenja
- ima priliku procjenjivati uratke drugih učenika
- analizira uzroke uspjeha ili neuspjeha s obzirom na trud koji je uložio u učenje (npr. »Dobio sam lošu ocjenu jer nisam dovoljno učio.« ili »Uložio sam napor u učenje i naučio sam.«)
- dobiva pravodobne i konkretne povratne informacije koje su usmjerene na unaprjeđivanje procesa učenja i motivacije za učenje.

Učitelj podržava učenika u razvoju strategija upravljanja emocijama i motivacijom tako što:

učenicima daje priliku da preispituju vrijednost učenja i ulogu učenja u svojem životu

vjeruje da učenik može svladati zadatak i to pokazuje, odnosno ima pozitivna i prikladna, ali dovoljno visoka, očekivanja od svih učenika

osigurava učenicima iskustvo uspjeha tako što im daje zanimljive, izazovne i prikladne zadatke u skladu s njihovim potrebama i interesima

učenicima daje priliku da razviju pozitivna očekivanja i vjerovanja o sebi (vjerovanja da imaju kontrolu nad zadatkom/učenjem i da mogu ostvariti uspjeh)

potiče ih da preispitaju svoja uvjerenja o učenju (npr. da se uči samo u školi i za ocjenu, da naučeno neće trebati kasnije u životu itd.)

jasno iznosi ciljeve poučavanja/učenja za pojedini nastavni sat i kriterije za procjenu njihove ostvarenosti, što omogućuje učenicima jasan uvid u to što i zašto uče te što se od njih očekuje

potiče učenike da osvijeste svoje potrebe u učenju i u skladu s njima postave ciljeve

daje priliku učenicima da sadržaje i situacije učenja povežu sa svojim iskustvima i interesima

daje podršku pri svladavanju teškoća i potiče ustrajnost na zadatku

potiče na ulaganje truda u učenju i stvaranje veze između ulaganja truda i uspjeha u učenju te potiče na razvoj vještina samomotiviranja

podržava učenike da usvoje strategije samonagrađivanja te potiče pozitivne emocije u učenju

daje podršku učenicima da razviju strategije reguliranja straha od ispitivanja i drugih neugodnih emocija povezanih s učenjem.

Stvaranje okružja za učenje učitelj potiče tako što omogućuje:

razredno okružje koje je ugodno i pruža podršku te učenike ohrabruje za suradnju, traženje pomoći i uzajamnu podršku pri učenju

pripremu potrebnih materijala za učenje

razgovor o utjecaju okoline na učenje, odnosno o tome kako urediti prostor za uspješno učenje

planiranje vremena za izvođenje zadatka, izradu učeničkih planova učenja i rasporeda vremena potrebnog za određene aktivnosti

zadatke koji zahtijevaju suradnju među učenicima i projekte u kojima učenici imaju priliku za suradničko učenje, postavljanje zajedničkih ciljeva te ravnopravno sudjelovanje učenika koji imaju različite sposobnosti i pristupe učenju

aktivno slušanje učenika, zauzimanje za sebe, poštivanje mišljenja drugih, nenasilno rješavanje konflikata

sudjelovanje učenika u dogovaranju razrednih pravila

traženje pomoći u učenju od učitelja, roditelja, drugih učenika, stručnih suradnika.

Osim učitelja pomoć u stjecanju kompetencije Učiti kako učiti pružaju stručni suradnici (psiholozi, pedagozi, knjižničari, stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila) pomažući učiteljima u radu u skupini ili pojedinačnom radu s učenicima te zajedničkim radom na projektnim i drugim školskim aktivnostima. Svatko od njih u području svojih stručnih kompetencija pomaže učenicima u razvijanju strategija uspješnog učenja.

Od posebne je važnosti uključenost roditelja i skrbnika te odgajatelja u učeničkim domovima, koji učenike motiviraju za učenje i potiču ih na usvajanje uspješnih strategija učenja (planiranja učenja, organizacije vremena, organizacije okružja za učenje i slično) surađujući i razmjenjujući informacije s učiteljima i stručnim suradnicima. Suradnja roditelja, skrbnika, učitelja i stručnih suradnika temelji se na partnerskom odnosu.

Poticanje aktivnog učenja škola može organizirati u suradnji s drugim institucijama (knjižnicama izvan škole, muzejima, kazalištima i slično). Ravnatelj i osnivač škole trebaju osigurati preduvjete i resurse za aktivno poučavanje (usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika, uređenje i osuvremenjivanje škole, provođenje planiranih aktivnosti itd.). Svi sudionici uključeni u poticanje aktivnog učenja, svaki u svojem području djelovanja, zajednički rade na ostvarenju cilja, a to je razvoj samostalnog, odgovornog i uspješnog učenika spremnog na cjeloživotno učenje.

F. VREDNOVANJE U MEĐUPREDMETNOJ TEMI UČITI KAKO UČITI

Očekivanja definirana kurikulumom međupredmetne teme Učiti kako učiti podržavaju usvajanje odgojno-obrazovnih ishoda u svim predmetima, ali i u samostalnom neformalnom i informalnom učenju u izvanškolskom kontekstu. Stoga se većina odgojno-obrazovnih očekivanja te međupredmetne teme može izravno ugraditi (učiti, poučavati i vrednovati) u predmetne kurikulume u svim razredima pojedinih odgojno-obrazovnih ciklusa. To znači da se ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja međupredmetne teme Učiti kako učiti vrednuje u svakom predmetu. Razredniku i stručnim suradnicima ostavlja se ipak mogućnost ostvarivanja i vrednovanja manjeg dijela postavljenih odgojno-obrazovnih očekivanja izvan redovite nastave. Ako je neko očekivanje ostvareno u korelaciji dvaju ili više predmeta, u integriranoj nastavi, projektnoj nastavi ili u školskoj knjižnici, onda će i vrednovanje biti provedeno suradnički.

Ostvarivanjem odgojno-obrazovnih očekivanja kurikuluma međupredmetne teme Učiti kako učiti učenici se osposobljavaju za učinkovito i trajno samostalno učenje i samovrednovanje. Stoga se ostvarivanje očekivanja te međupredmetne teme vrednuje, u prvome redu, u okviru pristupa vrednovanja za učenje i vrednovanja kao učenja. Ti pristupi podrazumijevaju da je u razredu uspostavljena poticajna atmosfera temeljena na učinkovitoj komunikaciji i interakciji učenika i učitelja, kao i učenika međusobno. Također, ti pristupi podrazumijevaju jasne i transparentne ciljeve i ishode učenja koji su poznati i učeniku, a ne samo učitelju.

Vrednovanje za učenje

Vrednovanje za učenje podrazumijeva praćenje i usmjeravanje procesa učenja i poučavanja za vrijeme njegova odvijanja. Učenik prati svoj napredak i procjenjuje uspješnost čime se koristi za poboljšanje procesa učenja (prema potrebi mijenja učenje, npr. upotrebljava druge strategije učenja, oslanja se na druge izvore informacija itd.).

Učitelj provjerava uspješnost poučavanja i učenja, procjenjuje spremnost učenika za određeni oblik učenja, daje učeniku pravovremenu i konstruktivnu povratnu informaciju o napretku i uspješnosti učenja te potiče autonomiju učenika u budućem učenju. Također, na temelju prikupljenih informacija iz tog procesa učitelj planira i unapređuje buduće poučavanje.

Od učitelja se očekuje kreativnost u pronalaženju i osmišljavanju optimalnih metoda i tehnika koje odražavaju načela vrednovanja za učenje i koje se mogu uklopiti u svakodnevno učenje i poučavanje, a kojima se osiguravaju uvjeti za učenikovo doživljavanje uspjeha s ciljem jačanja učeničke samoeфикаsnosti.

Vrednovanje kao učenje

U okviru vrednovanja kao učenja učeniku se osigurava potrebno vrijeme za razmišljanje i refleksiju o učenju te samovrednovanje. Također, organiziraju se konzultacijski sastanci s učenicima o učenju na kojima se vode ciljani razgovori o učenju i rezultatima učenja. Učenika se potiče na vođenje dnevnika učenja. Učenik i učitelj zajedno razvijaju učenikov pojedinačni plan učenja.

Moguće su metode i tehnike u okviru vrednovanja kao učenja:

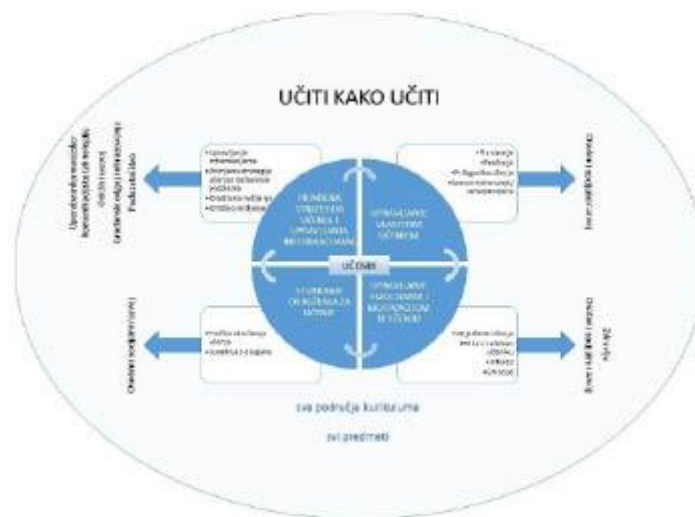
samorefleksija/samoanaliza – tj. razvoj i praćenje postizanja svojih ciljeva učenja

samovrednovanje – učenik je aktivno uključen u promatranje, nadgledanje i reguliranje svojeg procesa učenja te oblikovanje povratne informacije o tijeku i napretku u tom procesu; može uključivati vođenje zabilježki, razmišljanje naglas prilikom učenja i rješavanja zadatka i sl.

vršnjačko vrednovanje – učenik je aktivno uključen u vrednovanje učenja svojih vršnjaka te im pomaže u promatranju, nadgledanju i reguliranju procesa učenja vršnjačkom povratnom informacijom

različite kombinacije samovrednovanja, vršnjačkog vrednovanja i učiteljeva vrednovanja – npr. nakon učenikovih komentara mogu uslijediti komentari ostalih učenika ili komentari učitelja.

U skladu sa svim navedenim, ostvarivanje očekivanja u međupredmetnoj temi Učiti kako učiti zasebno se ne ocjenjuje. Ostvarivanje očekivanja te međupredmetne teme olakšat će učenicima učenje u školi i izvan škole te tako rezultirati i boljim postignućima u nastavnim predmetima i odgojno-obrazovnim područjima. O usvojenosti odgojno-obrazovnih postignuća te međupredmetne teme u kontekstu pojedinog predmeta formalno se izvješćuje na razini učenika na kraju pojedinog odgojno-obrazovnog razdoblja (listama procjene elemenata generičkih kompetencija, odnosno kvalitativnim osvrtom u 1. i 2. ciklusu).

Slika: Međupredmetna tema Učiti kako učiti i njezine veze s drugim međupredmetnim temama i odgojno-obrazovnim područjima